

Obvodný notársky úrad v Nitrianskom Rudne 1884 – 1945 (1950)

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1571_10246	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Obvodný notársky úrad v Nitrianskom Rudne	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1884 – 1945 (1950)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	4,51 bm (65 kusov úradných kníh, 10 registratúrnych pomôcok, 26 archívnych škatúľ spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Obvodný notársky úrad v Nitrianskom Rudne	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Inštitúcia notárskych úradov má bohatú históriu. Je to jediná inštitúcia, pri ktorej nie je možné presne určiť hranicu začiatočného pôsobenia, keďže s funkciou notára sa stretávame už v 13. storočí. Notár bol dosadzovaný alebo volený na základe zvykového práva alebo privilégií. Po revolúcii v rokoch 1848 - 1849 sa mení postavenie notára voči richtárovi. Obecný notár je naďalej zamestnancom obce, avšak menuje ho stoličná vrchnosť a prísahu skladá do rúk slúžneho. Viaceré obce, ktoré si volili spoločného notára, boli povinné postarať sa v sídle notariátu o kanceláriu, v ktorej vykonával úradné povinnosti vo vymedzených hodinách. Cisársky patent z roku 1859 potvrdil úrad obecného notára a ustanovil jeho menovanie na návrh obecného predstavenstva štátnou vrchnosťou. Notár vypomáhal v slúžnovskom úrade, vo	Dejiny správy pôvodcu

		<p>svojom úrade viedol podací protokol (dnes registratúrny denník) a index, spolu s richtárom podpisoval všetky podania a správy pre slúžnovský úrad, viedol účtovnú evidenciu a mal pôsobnosť v súdnictve v sporoch do 10 zlatých. Zákonný článok 18 z júna 1871 povýšil verejnosprávne postavenie notára tým, že mu zaistil hlasovacie právo v obecnom výbore, ustanovil ho za člena obecného predstavenstva, stanovil najnižší možný plat 400 zlatých ročne, byt a doživotné zvolenie zastupiteľstvom obcí z uchádzačov prihlásených sa na základe súbehu. Zákonom č. 22 z roku 1886 o obecnom zriadení bolo vymedzené postavenie notára, pomer k orgánom obcí ako aj jeho kompetencie. Aj keď zákon hovorí ešte stále o notárovi a nie o notárskom úrade, už na základe zákona z roku 1871 môžeme notára chápať ako samostatnú inštitúciu – notariát. Od roku 1886 sa ťažisko vybavovania administratívy presúva z obecných domov do úradovní obecných a obvodných notárov. Do ich kompetencie postupne pribúdali agendy ako: obecné a poľné súdnictvo, vojenská agenda, úprava pracovných pomerov, vydávanie pracovných knížiek hospodárskej čelade, sirotská agenda, záležitosti lesov, škôl, chudobných, poľnohospodárska, veterinárska, vyst'ahovalecká agenda a na základe čl. 33 z roku 1894 aj matričná agenda. Organizácia notárskeho úradu bola dobudovaná kancelárskym poriadkom pre obce vydaným Ministerstvom vnútra Uhorska pod číslom 126 000/1902, ktorý obsahoval aj povinnosti notára. Ďalším zákonom č. 211 z 22. marca 1920 sa obecní a obvodní notári stali štátnymi zamestnancami menovaní ministrom vnútra. Kompetencie notárskych úradov sa rozšírili po vzniku nového okresného zriadenia 1. januára 1923 o finančnú správu, všeobecné sčítanie ľudu, pohyb obyvateľstva atď.. Zákonom č. 190/1939 Sl. z. bolo do kompetencie obecných a obvodných notárskych úradov presunutých z kompetencií okresných úradov až 33 rôznych z č. 91/1941 Sl. z.. Obvodný notársky úrad v Nitrianskom Rudne patril medzi tie notariáty, v ktorých si obce jeho obvodu už od roku 1871 platili spoločného notára. Do jeho obvodu patrilo až desať obcí a to: Dĺžín, Dobročná, Kostolná Ves, Liešťany, Lomnica, Nevidzany, Nitrianske Rudno, Rudnianska Lehota a Seč. Žiadna z verejnosprávnych alebo územných reorganizácií, až na zlúčenie obcí Nitrianske Rudno a Rudnianska Lehota v roku 1944, sa ho nedotkla. To sa nedá povedať o funkcii vedúceho notára. Od vzniku ČSR sa v tejto funkcii vystriedali Pavol Bartoš, Blažej Smatana a Jozef Blaškovič. Vo funkcii prideleného notára sa vystriedali Teodor Meszáros, František Ország a Michal Križan. V sídelnej budove notárskeho úradu č. 63 v Nitrianskom Rudne neskôr sídlil nástupca Obvodný úrad MNV v Nitrianskom Rudne ako i MNV v Nitrianskom Rudne. Obvodný notársky úrad v Nitrianskom Rudne bol zrušený nariadením poverenictva vnútra SNR č. 26/1945 Sb. zo 7. apríla 1945. Jeho právnym nástupcom sa stal Obvodný úrad miestnych národných výborov v Nitrianskom Rudne.</p>	
3.2.3.	Archival history	Písomnosti, ktoré vznikli z činnosti Obvodného notárskeho úradu v Nitrianskom Rudne boli ukladané podľa kancelárskeho poriadku pre notárske úrady (nariadenie uhorského ministerstva	Dejiny archívneho

		vnútra č. 126 000/1902 B. M.) v registratúrnom stredisku. Na základe tohto poriadku notár prijímal došlú poštu, ktorú otváral, overoval a vybavoval. Viedol administratívny protokol, do ktorého zapisoval všetky podania, prichádzajúce obciam alebo priamo jemu. Spisy protokoloval chronologicko-numericke, pričom spisy vzťahujúce sa na jednu vec pripájal k jednému číslu. Ku každému podaciemu protokolu (dnes registratúrny denník) sa musel viesť abecedný index. Z protokolovania boli vyňaté priestupkové záležitosti ako aj tie druhy, pre ktoré sa viedli zvlášť evidencie. Kancelársky poriadok prikazoval vždy na konci roka tieto evidencie zaprotokolovať v registratúrnom denníku. Nemuseli sa protokolovať zápisnice obecného zastupiteľstva, obecnej rady, komisií, doručenky, zbierky zákonov, nariadení, úradné noviny, oznamy, spisy nevyžadujúce vybavenie a obežníky. Účtovnú agendu tvoril v rámci roka súbor písomností ako rozpočet, záverečný účet, majetkový inventár, viažuci sa k hlavnej knihe obecného hospodárenia. S touto agendou mohol manipulovať len notár, pre každú jednu obec mal na každý rok vytvorený jeden fascikel. Samostatným oddelením bola aj súdna a matričná agenda. Samotný fond sa zachoval značne torzovitý. Týka sa to predovšetkým evidencií, administratívnych spisov a účtovnej agendy. Z dôverných registratúrnych pomôcok ako i spisov sa zachoval len nepatrný zlomok. Na týchto stratách majú zásluhu z časti vojnové udalosti, ale aj nevhodné umiestnenie písomností, následkom čoho boli zničené pôsobením vlhkosti a hlodavcov. Ďalším činiteľom, ktorý sa podpísal na chýbajúcej agende bol prvý zvoz, v rámci ktorého vyčlenili zásobovaciu agendu a tú odovzdali do zberných surovín. Do archívu tak prevzali len administratívne spisy z rokov 1922 – 1944.	fondu
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Fond do archívu prevzali jeho zamestnanci postupne. Prvý prírastok z roku 1954 bol zapísaný pod prírastkovým číslom 14 a tvoril ho administratívny materiál z rokov 1884 – 1944, 63 kníh, 17 balíkov a 18 fasciklov. Pri nasledujúcom zápise pod číslom 83 z 5. júla 1962 boli zapísané dve knihy administratívnych indexov z rokov 1941 – 1942 a päť fasciklov administratívnych spisov z rokov 1898, 1943 – 1944. Dňa 8. augusta 1996 odovzdal Obecný úrad v Nitrianskom Rudne na základe návrhu na skartáciu ŠOKA – 381/1996 - 04 11 rôznych evidenčných kníh z rokov 1923 – 1950, jednu inventárnu knihu 1925 – 1937 ako aj tri matričné denníky 1941, 1946, 1947, ktoré zapísali pod prírastkovým číslom 1249. Posledný prírastok bol zaevidovaný dňa 19. marca 2012, pod prírastkovým číslom 1628. Vo vyradovacom konaní pod číslom spisu A/VI-2/2012 - 184 Obecný úrad v Nitrianskom Rudne vyradil a do archívu odovzdal osem úradných kníh – štátnych matrik z rokov 1895 – 1906.	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and content	Archívny fond obsahuje zápisnice obecných zastupiteľstiev, obecných rád, finančných komisií, len 16 evidenčných kníh vedených až od roku 1912, prevažná časť je z rokov 1927 – 1942, dôverné protokoly z rokov 1924 - 1945, veľmi malé množstvo dôverných spisov z rokov 1920 –	Obsah a rozsah archívneho fondu

		1944, administratívne protokoly 1898. 1906, 1921 – 1944. Aj z administratívnych spisov sa zachovalo len torzo z rokov 1884 – 1919, o niečo viac z rokov 1920 – 1944, ale nie sú kompletne. Administratívne spisy sú po obsahovej stránke bohaté na množstvo informácií, týkajú sa výstavby a opráv škôl, súpisov školopovinných detí a učiteľov, sčítania ľudu, volieb, výstavby železničnej trate Veľké Bielice – Prievidza, zdravotníckych záležitostí, výstavby továrne na súkno, zriadenie cintorína, mobilizácie, zásobovania obyvateľstva, sirotských záležitostí, stravovacej akcie pre nezamestnaných, starostlivosti o chudobných, daňových záležitostí, liečenia trachomu. Súčasťou fondu sú rôzne vyhlášky, nariadenia, smernice nadriadených orgánov, štatistiky, robotnícke knižky, cestovné pasy, mzdové a pracovné záležitosti poľnohospodárskych robotníkov, vystaňovalstvo, nezamestnanosť, elektrifikácia, majetkové inventáre, záverečné účty, hlavné účtovné knihy obcí, rozpočty a matriky. Archívne dokumenty sú zdrojom informácií k politickému, hospodárskemu a národnostnému vývoju obcí notariátu.	
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Prvé vyradenie spisov uskutočnili v roku 1954 okresný archívár Michal Tulík a krajský archívár Dr. Jozef Lajoš. Vnútorne vyradenie vykonala v roku 1962 počas spracovania fondu Oľga Bražinová. Nie je nám známe, čo z fondu vyradila, ale vzhľadom na jeho zachovanie, pravdepodobne len duplicitné písomnosti.	Vyradenie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Očakáva sa prevzatie matričnej agendy po uplynutí lehoty uloženia.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Archívny fond je usporiadaný a sprístupnený skupinovým inventárom v štruktúre: Obvodný notársky úrad v Nitrianskom Rudne: I. Knihy A. Správne B. Evidenčné II. Spisový materiál A. Registratúrne pomôcky administratívne B. Spisy administratívne III. Účtovný materiál	Spôsob usporiadania

		A.Evidenčné knihy B.Účtovné knihy 1.Dlžín 2.Dobročná 3.Kostolná Ves 4.Kršťanová Ves 5.Liešťany 6.Lomnica 7.Nevidzany 8.Nitrianske Rudno 9.Rudnianska Lehota 10.Seč	
3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language/scripts of material	maďarský, slovenský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	Fond nie je kompletný, bol narušený vojnovými udalosťami, preto je časovo medzerovitý a poškodený.	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Okresný archív Prievidza v Bojniciach. Jozef Bilčík, Oľga Bražinová: Obecné a obvodné notárske úrady (1869) 1871 – 1945 (1955), skupinový inventár, Bojnice, 1963, evid. č. 500. Okresný archív Prievidza v Bojniciach, Jozef Bilčík: Obvodný notársky úrad v Bojniciach RH a dejiny KSČ 1896 – 1944, tematický katalóg, Bojnice 1964, evid. č. 535. Štátny okresný archív Prievidza so sídlom v Bojniciach. Kolektív zamestnancov: Politické, odborové a masové strany, organizácie a spolky v okrese Prievidza, I. diel 1918 – 1945, tematický katalóg, Bojnice 198, evid. č. 2301.	Vyhľadávacie pomôcky

		<p>Štátny okresný archív Prievidza so sídlom v Bojniciach. Kolektív zamestnancov: Politické, odborové a masové strany, organizácie a spolky v okrese Prievidza, II. diel 1918 – 1945, tematický katalóg, Bojnice 1987, evid. č. 2302.</p> <p>Štátny okresný archív Prievidza so sídlom v Bojniciach. Kolektív zamestnancov: Politické, odborové a masové strany, organizácie a spolky v okrese Prievidza, III. diel 1918 – 1945, tematický katalóg, Bojnice 1987, evid. č. 2446.</p> <p>Štátny okresný archív Prievidza so sídlom v Bojniciach. Kolektív zamestnancov: Politické, odborové a masové strany, organizácie a spolky v okrese Prievidza, IV. diel 1918 – 1945, tematický katalóg, Bojnice 1987, evid. č. 2447.</p>	
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trenčíne, pracovisko Archív Bojnice, Tehelná 18, 972 01 Bojnice	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	<p>Nitrianska župa I. 1464 - 1922</p> <p>Slúžnovský úrad v Prievidzi 1851 – 1922</p> <p>Okresný úrad v Prievidzi (1884) 1923 – 1945 (1961)</p> <p>Okresný národný výbor v Prievidzi (1918) 1945 – 1990 (1991)</p> <p>Obvodný úrad miestnych národných výborov v Nitrianskom Rudne 1945 – 1950</p> <p>Miestny národný výbor v Nitrianskom Rudne 1945 – 1990 (1991)</p> <p>Miestny národný výbor v Dlžine 1946 – 1975</p> <p>Miestny národný výbor v Kostolnej Vsi 1945 – 1990</p> <p>Miestny národný výbor v Liešťanoch 1945 – 1990</p> <p>Miestny národný výbor v Nevidzanoch 1945 – 1976</p> <p>Miestny národný výbor v Rudnianskej Lehote 1951 – 1976</p> <p>Miestny národný výbor v Seči 1951 - 1976</p>	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publication note	<p>Bilčík, Jozef – Obert, Štefan – Vitek Ernest. <i>Spríevodca po okresných archívoch v Nitre, Prievidzi a Topolčanoch</i>. Bratislava: Slovenská archívna správa, 1975, 542 s.</p> <p><i>Informatívny spríevodca štátnych archívov Slovenskej republiky II/2</i>. Bratislava: Ministerstvo vnútra SR, odbor archívniectva a spisovej služby, 2001, 346 s.</p>	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	K spracovaniu fondu pristúpila v roku 1962 Oľga Bražinová, ktorá zistila, že fond nie je	Informácia

		kompletný a tak došlo k ďalšiemu zvozu. V roku 1988 fond reinventarizovala Eta Ivaničová, ktorá nevyhotovila nový inventár, len prepísala číslovanie spisov, keďže mnohé spisy vo fonde chýbali, čo bolo pravdepodobne spôsobené sťahovaním archívu. Do existujúceho inventára z roku 1962 ceruzkou dopísala aj chýbajúce evidencie, dôverné registratúrne pomôcky, dôverné spisy a účtovné knihy. Kde sa tieto písomnosti, chýbajúce v inventári z roku 1962 našli, nie je známe. Opis fondu vyhotovila Zuzana Kotianová v januári 2021.	o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	20. 01. 2021	Dátum vyhotovenia opisu